

ובראשן מועמר קאדאפי, שליט לוב ושלט סוריה, אסאד. כי מכל הבחינות, המדיניות והצבאיות גם יחד, יכולה רק ישראל להרוויח במקרה שמצריים תפר את הפסקת-האש, תחדש את מלחמת ההתשה, או תיפתח בפעילות צבאית מסוג אחר, מוגבלת או רחבה יותר.

שאלה

של מחיר

מה הבחינה המדינית אין תועלת גדולה יותר למחנה הנצים בישראל מפעולה כזאת מצד מצריים. היא תיתן בידם הוכחה כי ישראל זקוקה אומנם ל"גבולות ביטחון נרחבים, במתכונת הקיימת, וכי אינה יכולה לסמוך על מדינה או שליט ערבי, שכל מאווייהם הם ל"השמיד את ישראל.

ערב הבחירות לכנסת השמינית עשוי ליבוי אוירת המלחמה לחוק את מחנה הימין, למנוע את התחזקות מחנה היונים במיסד השלטוני, כפי שבא לידי ביטוי בדיונים במרכז מפלגת העבודה ובהצטרפותו הפומביות של שרי-האוצר ספיר.

מהבחינה הצבאית עשויה יוזמה מצד רית, שתביא להפרת הפסקת-האש, לתת בידי ישראל אפשרות לעשות כמה מהלכים צבאיים שיגדילו במידה ניכרת את היתרון שלה על פני מדינות ערב.

אם אומנם יאלץ אסאדא, בכורח הנסיבות, לבצע פעולת ראויה כלשהיא, לא תראה ישראל מוגבלת את עצמה לפעולת-תגמול, כפי שהצהיר לא מכבר הרמטכ"ל רב-אלוף דוד ("דוד") אלעזר. לדעת משקיפים תינקוט או ישראל באחת או בכמה מהאפשרויות הבאות:

● תנצל את ההודמנות על מנת לפי גוע במערך הטילים ובהגנת הגמ. של מצריים.

● תחפש אפשרות להכות בצורה אנר שיה את חיל-האוויר המצרי, שהוא האיום הממשי היחיד במרחב על בטחונה של ישראל.

● צה"ל יצלה את התעלה, יתפוס מאחו נרחב בגדה המזרחית שלה על מנת לפתוח את התעלה לתנועה בינלאומית בחסות צה"ל — מהלך שיש בו להסיר מיש"אל לחצים רבים למציאת פיתרון קרוב.

● תיפגע בצורה כלשהיא גם בלוב, בעיקר על מנת להנחית מהלומה ליוקרתו של קאדאפי, להגביל את רכרבותו ול"חסל את השפעתו על מדינות ערב האזוריות.

אין ספק כי אפשרויות אלה ואחרות, ידועות גם לסאדא, לראשי צבאו ול"יועציו. הם לא היו זקוקים לעצות הרבות שניתנו להם השבוע הן מצד מדינות ה"מערב והן מצד ברית-המועצות שלא להיגרר להרפתקה צבאית.

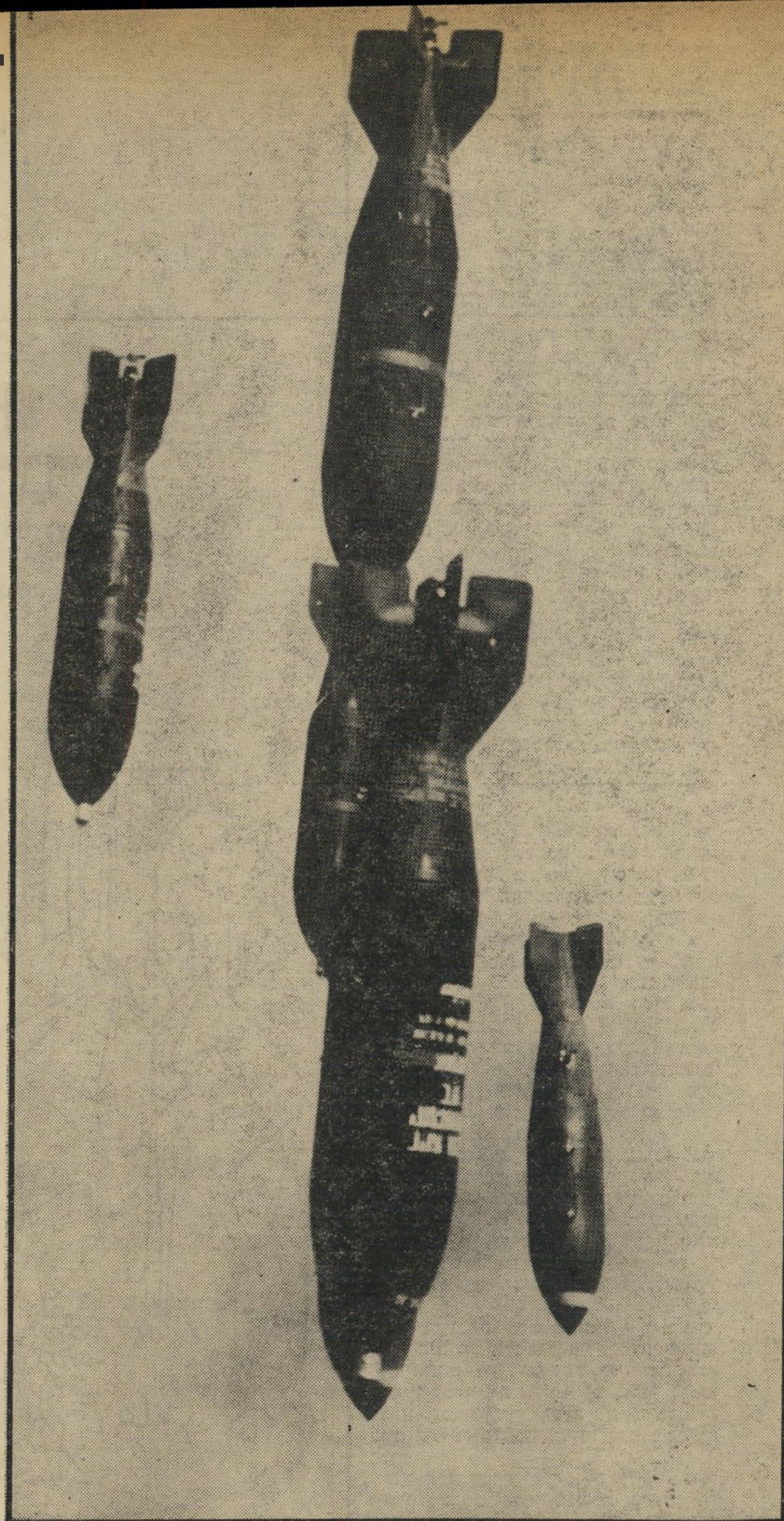
אפילו השליט הלובי, מועמר קאדאפי, לא היסס להצהיר בפומבי, בראיון שהעניק לשבועון הלבנוני א-סייאד כי "הקרב עלול לפרוץ בכל רגע, אך השאלה הגדולה היא מה תהיה התוצאה. אני מצטער לומר כי המלחמה תסתיים בנצחון ישראלי נוסף". אלא שקאדאפי, כמו מנהיגי ערב האחרים, לא יכלו להסיק את המסקנות המתבקשות מניתוח הגיוני מעין זה — פשוט משום שהאפשרות הנגדית, כניעה לתנאי ישראל, היא לגביהם הגיונית ב"אותה מידה כמו יציאה למלחמה שהתברסה בה מובטחת מראש.

מה אם כן ההישג או הרווח שיכול אסאדא להשיג כתוצאה ממהלך שיגרם לפריצת הסיבוב הרביעי בין ישראל ומצריים?

ההישג הוא בעצם גרימת המלחמה. העובדה שהוא יצית את האיוור הרגיש על רקע האווירה של ההתפייסות הכללית וההתקרבות בין הגושים — והוא יחזור ויבעיר את אש המלחמה בכל פעם מחדש, מבלי להתחשב במחיר שיהיה עליו לשלם — יכולה להיראות בעיניו כהישג. הוא יכול להאמין, שרק בדרך זו יוכל לאלץ את שתי מעצמות העל להפעיל לחץ על ישראל ולסחוט ממנה ויתורים.

סאדא גם יודע שבישראל נקבע הישג צבאי לא במעט בהתאם למחיר בחיי אדם שמשלמים למענו. הוא יכול להתפתות להאמין שאם יצליח לגרום לישראל קורבנות רבים ככל שיוכל, אפילו אם יסתכם הדבר באבידות טריטוריאליות וצבאיות למצריים — יהיה זה נצחון מצרי.

זה היה ההגיון שמאחורי חוסר ההגיון בהידוש המלחמה. אם יגיעו הדברים עד לידי כך, והסיכויים לכך הם מעטים ביותר, לא תוכל ממשלת ישראל לשהר את עצמה מאחריות למה שיקרה. לרוע המזל היה נדמה כי לכמה מראשי השלטון בישראל היה רצון שאיומו של אסאדא יהיו רציניים יותר מכפי שהם באמת.

פצצות האויר: היכן הם יפלו?

שלום, והוא שומר לעצמו גם את האליבי של הנכונות לשלום, במקרה שידחף לקראת מצב של מלחמה. התעקשותה של ממשלת-ישראל, ה"סומכת על התמיכה האמריקאית, סוגרת בפני סאדא את כל הברירות. היא משאירה בפניו ברירה אחת יחידה: או כניעה מוחלטת לתנאיה של ישראל — כלומר, משא"ומתן גלוי עימה תוך ידיעה מראש שישראל אינה מוכנה לוותר על מרבית השטחים שנכבשו במלחמה — או יציאה למלחמה, אמיתית או מדומה.

כל מה שעושה סאדא את אחרונה מצביע על כך שהוא דוחה את הקץ, מנסה לדחות את שעת ההכרעה, בה יאלץ לבחור בין שתי האפשרויות שמותרות לו בישראל. לצורך זה באה הפעילות האחרונה ב"מועצת-הביטחון, סביב פשיטת צה"ל ל"ביירות, ולצורך זה מיועדת גם היוזמה לחידוש הדיון סביב שליחותו או דיווחו של גונאר יארינג, שליח האו"ם למזרח-התיכון. כל אלה הן פעולות-סרק שתורצאותיהן ברורות מראש, אבל הן מאפי"רות לסאדא לספק אליבי שהוא עושה משהו, לפני שהוא נגרר לפעולות שלא תהיה לו שליטה עליהן.

מצב זה ברור כמעט לכל המשקיפים והמדינאים בעולם. אפילו במצריים עצי"מה אין איש שמקבל עוד ברצינות את איומי המלחמה של סאדא, גם כשהם

סאדאת בקו התעלה: חציה למען הרושם